

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Formålet med omlægninger af statens uddannelsesstøtte (SU)

Undervisnings- og Forskningsministeriet har i fortsættelse af de administrative omlægninger, der blev besluttet ved lov nr. 859 af 20. december 1989, og som vil være gennemført pr. 1. januar 1991, arbejdet videre med forberedelse af yderligere forenklinger og administrative omlægninger, der kan bidrage til, at SU-systemet som helhed kommer til at fungere effektivt og brugervenligt, samtidig med at forbrug af støtte i forbindelse med misbrug af systemet og støtteforbrug til uhensigtsmæssig uddannelsesadfærd begrænses.

De langsigtede mål for systemomlægningerne kan beskrives som et system, der for den enkelte bruger fremstår som:

- Et system, hvor man automatisk og hurtigt får uddannelsesstøtte, hvis man opfylder betingelserne og ønsker denne støtte.
- Et system, hvor brugeren selv – inden for det begrænsede støttesystems (klippekortets) rammer – er ansvarlig for at bruge systemet hensigtsmæssigt i forhold til egne uddannelsesønsker, studieadfærd og muligheder for at dække leveomkostningerne ved egenindtægt.
- Et system, hvor betjeningen af den enkelte bruger dels er baseret på brugervenligt informationsmateriale, dels på at brugeren kun skal henvende sig ét sted, hvis der er problemer med støtteforholdene, nemlig ved den institution, hvor brugeren er indskrevet (hvis det er her i landet), og hvor denne institution har ansvaret for alle afgørelser, der vedrører forhold, der ændres under den aktuelle uddannelse.
- Et system, der af den enkelte bruger betragtes som rimeligt/retfærdigt i forhold til, hvordan andre støttedagere er stillet.
- Et system, hvor reglerne er så enkle, at den enkelte bruger kan overskue de regler, der er relevante.

Omlægninger, der tilsigter at opfylde disse mål, må kombineres med omlægninger, hvis primære formål er administrative forenklinger. Der må sigtes mod en

meget høj grad af automatisering af den centrale del af SU-administrationen, dvs. enkeltsagsbehandling i SU-Styrelsen må begrænses mest muligt, og kontrolsystemer automatiseres. Det betyder bl.a., at krav om »millimeterretfærdighed« ikke kan opfyldes, og at man må opgive en række bestemmelser, hvis formål har været udgiftsbegrænsende, men hvor den udgiftsbegrænsende virkning er af underordnet betydning i forhold til det samlede udgiftsniveau. Men man kan også med regelforenklinger opnå udgiftsbegrænsninger, således at virkningen kan blive udgiftsneutral. Samlet er målet for lovforslaget at kunne finansiere SU i forbindelse med flere uddannelsespladser inden for en økonomisk ramme på omkring 125 mio. kr. årligt.

På det administrative område forudsætter målene om den fremtidige brugerbetjening en væsentlig decentralisering af opgaver og beslutningskompetence til de enkelte institutioner. Det kræver både nyudvikling eller videreudvikling af studieadministrativ systemer, kommunikationsforbindelser mellem det centrale SU-system og institutionerne og i mange tilfælde en styrkelse af den lokale administration på SU-området. De undersøgelser, som Undervisnings- og Forskningsministeriet ved et konsulentfirma har foretaget i 1990 med henblik på forberedelse af en decentralisering og af en automatiseret og effektiv studieaktivitetskontrol, viser endvidere, at aktivitetskontrollen specielt ved universitetsuddannelserne er det svageste led – både teknisk og administrativt – i kontrolsystemet på SU-området. Undervisnings- og Forskningsministeriet (og konsulentfirmaet) finder, at der må sigtes på en løsning, hvor institutionerne har mulighed for at tilpasse kontrolsystem og udløsning af yderligere støtte (klip) til omprøver m.v. til deres studieordninger, samtidig med at institutionerne i højere grad gøres ansvarlige for uhensigtsmæssigt SU-forbrug. Et sådant forbrug er i høj grad knyttet til første studieår og ordningen vedrørende yderligere klip til omprøver m.v. og til studieskift. Det er derfor specielt disse bestemmelser, populært kaldet bestemmelserne om »fjumreklip«, der bør ændres, samtidig med at aktivitetskontrollen og afprøvningen af egnethed i første studieår styrkes.